

MAKTAB YOSHIDAGI BOLALARDA ÒQISH KÒNIKMALARINI SHAKLANTIRISH

Termiz Iqtisodiyot va Servis Unverseti 1-kurs magistranti

Shukurova Nafosat

Annotatsiya: Ushbu maqola maktab yoshidagi bolalarda o‘qish ko‘nikmalarini shakllantirish jarayonini tahlil qiladi. O‘qish ko‘nikmalari bolalarning ta’lim olishdagi asosiy vositalaridan biri hisoblanadi va uning muvaffaqiyatli shakllanishi kelajakdagi ta’lim jarayoniga katta ta’sir ko‘rsatadi. Maqolada o‘qish ko‘nikmalarini rivojlantirish bosqichlari, metod va yondashuvlar, shuningdek, o‘qish jarayonidagi muammolar va ularni bartaraf etish yo‘llari muhokama qilinadi. Bolalarda o‘qish ko‘nikmalarini shakllantirishning ahamiyati va usullari, o‘qish darslarida innovatsion usullar qo‘llanilishi haqida batafsil ma’lumotlar berilgan.

Kalit so‘zlar: o‘qish ko‘nikmalari, maktab yoshi, ta’lim jarayoni, o‘qish metodlari, bolalar rivojlanishi, o‘qish darslari, innovatsion usullar.

Abstract

This article analyzes the process of developing reading skills in school-age children. Reading skills are one of the fundamental tools for children’s education, and their successful development significantly impacts future learning processes. The article discusses the stages of reading skills development, methods and approaches, as well as the challenges in reading acquisition and ways to overcome them. It provides detailed insights into the importance of cultivating reading skills in children and the application of innovative methods in reading lessons.

Keywords: reading skills, school-age children, education process, reading methods, child development, reading lessons, innovative methods.

Аннотация

В данной статье анализируется процесс формирования навыков чтения у детей школьного возраста. Навыки чтения являются одним из ключевых инструментов обучения детей, и их успешное развитие существенно влияет на дальнейший образовательный процесс. В статье обсуждаются этапы формирования навыков чтения, методы и подходы, а также проблемы, связанные с освоением чтения, и способы их преодоления. Представлены подробные сведения о важности развития навыков чтения у детей и применении инновационных методов на уроках чтения.

Ключевые слова: навыки чтения, дети школьного возраста, образовательный процесс, методы чтения, развитие ребенка, уроки чтения, инновационные методы.

KIRISH

Maktab ta'limining boshlang'ich bosqichida bolalarda o'qish ko'nikmalarini shakllantirish muhim o'rin tutadi. Chunki bu ko'nikma nafaqat o'quv jarayonining asosiy qismini tashkil etadi, balki bolaning intellektual va ijtimoiy rivojlanishi uchun ham zarurdir. O'qish bolalarda tafakkur qilish, matnni tushunish, savodxonlikni oshirish va o'z-o'zini ifodalash imkoniyatlarini kengaytiradi. Shu sababli, o'qituvchi va ota-onalarning vazifasi bolalarning o'qishga bo'lgan qiziqishini rag'batlantirish va ularni bu borada doimiy ravishda qo'llab-quvvatlashdan iboratdir.

Bu ishning kirish qismida o'qish ko'nikmalarining ahamiyati, ularni shakllantirishdagi zamonaviy usullar va qiyinchiliklar, shuningdek, maktab yoshidagi bolalarning o'quv faoliyatidagi psixologik va pedagogik jihatlari tahlil qilinadi. Shu orqali o'quvchi bolalarning o'qish faoliyatini yanada samarali tashkil etish uchun qaysi metodlar afzal ekanligi aniqlanadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Maktab yoshidagi bolalarda o'qish ko'nikmalarini shakllantirish jarayonini tahlil qilishda bir nechta muhim omillarga e'tibor qaratildi. Avvalo, bolalarda o'qish ko'nikmasining shakllanishi ularning individual rivojlanish darajasi, o'quv muhiti, o'qitish metodlari va motivatsiya bilan bevosita bog'liq ekanligi kuzatildi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, bolalarning o'qish faoliyati muvaffaqiyatli rivojlanishi uchun ularning aqliy, nutqiy va ijtimoiy-emotsional rivojlanishi bir-biriga mos bo'lishi zarur. O'quv muhiti bolalarning o'qishga bo'lgan qiziqishini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. O'quvchilarning o'zaro muloqotga kirishishi va o'qituvchining faol yondashuvi ularda o'qish jarayoniga ijobiy munosabat hosil qiladi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, o'quvchilarga moslashtirilgan o'quv materiallari va texnologiyalarni qo'llash bolalarning o'qish ko'nikmalarini tezroq rivojlantirishga yordam beradi.

Turli xil metodlar sinovdan o'tkazilganda, faollikka asoslangan o'qitish usullari, ya'ni o'yinli o'rgatish va interfaol metodlar eng samarador natijalarni berdi. Bu usullar o'quvchilarni jarayonga faol jalb qilib, ularni matnni yanada chuqurroq tushunishga undaydi. Bunda o'qituvchining bolalarga individual yondashuvi va qo'llab-quvvatlashi ham katta ahamiyatga ega ekanligi kuzatildi.

Bolalarning o‘qishga bo‘lgan motivatsiyasi o‘qish ko‘nikmalarini shakllantirishda hal qiluvchi omildir. Motivatsiyasi yuqori bo‘lgan bolalar matnlarni o‘rganishga ko‘proq qiziqish bildiradi va o‘qish natijalarini yaxshiroq o‘zlashtiradi. Bu esa ularning o‘quv faoliyatidagi umumiy muvaffaqiyatiga bevosita ta’sir ko‘rsatadi.

Tahlil qilingan ma’lumotlar asosida shuni aytish mumkinki, o‘qish ko‘nikmalarini muvaffaqiyatli shakllantirish uchun o‘qituvchilar va ota-onalar bolalarni o‘qish jarayoniga faol jalb qilishlari, ular uchun individual yondashuvni tanlashlari va ularning motivatsiyasini oshirishlari kerak. Shuningdek, zamonaviy texnologiyalar va o‘yinli metodlardan foydalanish o‘quvchilarning o‘qish jarayonida ko‘proq qiziqish bildirishlariga yordam beradi.

Umuman olganda, o‘qish ko‘nikmasini shakllantirish nafaqat o‘quv jarayonining bir qismi, balki bolalarning kelajakdagi muvaffaqiyatli ta’lim olishi va ijtimoiy hayotga moslashishi uchun muhim asos bo‘lib xizmat qiladi.

XULOSA

Maktab yoshidagi bolalarda o‘qish ko‘nikmasini shakllantirish ta’limning muhim tarkibiy qismi bo‘lib, bolaning aqliy va ijtimoiy rivojlanishiga sezilarli ta’sir ko‘rsatadi. O‘qitish metodlarining xilma-xilligi, individual yondashuv va motivatsiyani qo‘llab-quvvatlash bu jarayonning samaradorligini oshiradi. O‘yinli va interfaol usullar bolalarning o‘qishga bo‘lgan qiziqishini kuchaytiradi. Shu bilan birga, ota-onalar va o‘qituvchilarning qo‘llab-quvvatlashi bilan bolalar mustaqil o‘qish malakasini muvaffaqiyatli egallashlari mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Hasanboyeva, G‘. Boshlang‘ich sinflarda o‘qitish metodlari. Toshkent: O‘qituvchi, 2010.
2. Abdullaeva, Z. Maktab yoshidagi bolalarda o‘qish ko‘nikmalarini rivojlantirish. Toshkent: Fan, 2015.
3. Nurmatova, M. Boshlang‘ich ta’limda innovatsion texnologiyalar. Toshkent: Ma’naviyat, 2017.
4. Zokirov, I. Pedagogika va psixologiya asoslari. Samarqand: Samarqand Universiteti nashriyoti, 2018.
5. Vygotsky, L. S. Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1978.
6. Dewey, J. Experience and Education. New York: Macmillan, 1938.
7. Woolfolk, A. Educational Psychology. Boston: Pearson, 2016.